

הזמיר מרוט הנוצות

הכל היה מושתת על הגיון בריא: ישראל תתפרסם בעולם כמרכז אמנותי, קופת המניגה תתמלא דולרים, מטבעות קשים אחרים. הרושם הטוב הראשון היה קל להשגה כי לא נדרש לשם כך יותר מאשר כותרת-מכתבים מפוצצת: יושבראש הכנסת יוסף שפרינצק קיבל על עצמו להיות יושבראש הזמיר, אגודה לארגון חגים לזמרה בישראל, ומשה שרת, שר החוץ, הסכים לקבל את המפעל תחת חסותו. בין חברי נשיאות-הכבוד היו אישים כמו זלמן שזר, ישראל רוקח, אבא חושי. המועצה והנהלה הכילה עשרות שמות של אישים ידועים. כל אלה דגרו על ביצת הזמיר, אולם העוף שיצא ממנה היה, בסופו של דבר, מרוט-נוצות. אשמה בכך: המחלה הישראלית ההופכת את אט לסרטן כרוני: חוסר מוחלט של כושר ארגון.

הסביר אברהם מיטלמן (30) יליד צ'כיה שבילה את שנות המלחמה במחנה ריכוז בגרמניה, עבר לאנטוורפן, בלגיה, בה הוא משמש כמורה לעברית. נתלחה אל מקהלת אגודת הנוער הציוני בבלגיה בנסיעתה לזמריה: הכניסו אותנו לאניות בהן נדרשנו לישון למעלה ממאה איש באולם אחד. כיוון שלא היה שם כל אחרור, זרמו הכל אל הסיפונים, הרבו להתלונן.

עכברוש עצום. אולם בעוד מיטלמן לא ראה בתנאי הנסיעה כל רע, דיבר בלגלוג על האמריקאים המפונקים, הביע התפעלות מכל מראה עיניו בארץ, קיבל באהבה את כל אי-הנוחיות, התאונן פנחס ריגנטרייף (16) ממונטריאל, קנדה: "הדבר הראשון שראיתי באניה היה עכברוש עצום. בבואנו לארץ לא קיבלנו כל הדרכה בענייני כספים, תחבורה, צרכי יום-יום. פשוט הזניחו אותנו לנפשנו".

מלח על פצעי האורחים זרו המדריכים שניתנו להם. אמר ד"ר משה מיטלמן, רופא עור מניוירוק שנתלווה אל אשתו, אחת המקהלות: "אנשים אלה דבקו בנו כמו

ממזרות הזמרייה: מקהלן אמריקאי מתעקף מרוב עייפות.

עלוקות. לא יכולנו להיפטר מהם. הם רדו בנו, שלטו בנו, לא הניחו לנו אף לרגע אחד. ותועלת ממשית לא הביאו." לשיא השיאים של זלול באורחים הגיעו מארגני הזמירה בעת ההופעה בזכרון-יעקב. לאחר שנדרשו המקהלים לסעוד ארוחת-צהרים מוקדמת ברמת-גן כדי להגיע בעוד מועד לזכרון-יעקב, נאלצו לחכות כארבע שעות לאוטובוסים. משהגיעו סוף סוף לאיצטד זכרון, לאחר שצעדו למקום בשדות, מצאו את כל הכסאות שעל הבמה תפוסים בידי חברי המקהלות המקומיות.

הרמקוס: נימוס בבקשה. בחוסר נימוס אופייני לא פינו יושבי הכסאות את מקומותיהם לאורחים, שנשארו עומדים עד שהקריין נאלץ לבקש את המארחים לפנות את מקומותיהם. אולם גם לאחר מכן לא נסתיימה הפרשה המעציבה. לאורחים הובטחה בזכרון ארוחה כיד המלך, ומשלא הוגש להם דבר, הם החלו להראות סימני רעב ועייפות. שני מקהלנים מניוירוק צנחו מתעלפים מכסאותיהם, גרמו למבוכה ובהלה בקרב חבריהם, שהחליטו לעזוב את המקום לאות מחאה, סרכו למלא את חלקם בתכנית.

זאת היתה נקודת הריתחה לאחר שהאורחים מחוץ-לארץ זכו לקבלת פנים שלא נכ"ללה בתכנית הפסטיבל כפי שהסבירה להם השליחים בחוץ לארץ.

האהבה באה במאוזר. אולם אם התיאבון למאכלים לא בא על סיפוקו, תיאבון מסוג אחר, שיהיה בשפע רב למספר של מקהלות אמריקאיות בגיל צעיר ביותר היו לו יותר סיכויים להיבלם.

סיפרה אחת המקהלות מניוירוק: "נדהמתי לראות, על סיפון האנייה, נשים מבוגרות נוהגות כילדות צמאות לדבר-אהבה. אם הצעירים נהגו כך, הרי זה טבעי ומובן. אבל שנשים זקנות למדי תתפרקנה בצורה כזאת... זאת לא העזתי להעלות על דעתי." **כריכים מדיקטים.** בניגוד לאמריקאים היו בני אירופה יותר צנועים ויותר מלומדי-דיקטיים. ביום חגה של זכרון, בעלייה למושב, אפשר היה לראות קבוצות של בלגים, צרפתים, איטלקים ויוגוסלבים צועדים כשגביהם כפופים תחת משא ילקוטים גדולים. הם לא סבלו רעב, הוציאו מתרמיליהם כריכים ולעסו אותם כאילו היו נתחי צלי משובי-חיים. גם שירתם היתה, בתנאים הקשים, הטובה ביותר.

אמר צבר שאב לחוג בזכרון: "מה הם רוצים? אם אנחנו יכולים לשבת על הארץ ולשמעו אותם, לאחר שרקדנו כל הלילה, הם יכולים לשיר אפילו לאחר שצמו חצי יום. שלא יתפנקו כל-כך".

אותו צבר הפיק הגאה רבה מן הפסטיבל בזכרון, כשם ששאב עונג בדליה. אולם מה שטוב ויפה ומוכן מאליו לבן הארץ עב-העור עדיין איננו מספיק למשיכת חירום. לעריכת מפעל הצרףן להתחרות עם פסטיבלים בינלאומיים מפורסמים. חייבת להיות גישה אחרת לחלוטין.

אין ספק שמארגני הזמירה לא היו מוכשרים לבצע משימה כה גדולה. הצרה היא שכשלונו לא היה כשלון חד-פעמי. הם לא הבאישו את ריח הזמיר לשנת 1952 בלבד, הם עשו כמיטב יכולתם כדי לקלקל את סיכויי הפסטיבלים של השנים הבאות. כאשר מורטים נוצות מגופו של זמיר, אין נוצות חדשות צומחות תחתן.

שתייה ושכרה. המשקה עודד את השירה והשירה עודדה את השותים (למעלה). התוצאה לא אחרה לבוא וצברים מופתעים ראו בפעם הראשונה שיכור מובל בידי המשטרה (למטה)

